

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177

PODUREDNIŠTVO

34135 Trst, Vicolo d. Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 35.000

Letna inozemstvo Lir 50.000

Zračna pošta inozemstvo Lir 80.000

Poštno čekovni račun: štev. 11234499

Leto XL. - Štev. 25 (2004)

Gorica - četrtek, 23. junija 1988 - Trst

Posamezna številka Lir 800

Tudi Cerkev podprla demokratizacijo v Sloveniji

Zadeva aretiranih urednikov »Mladine« Janše in Tasiča ter pripadnika vojske Borštnerja še vedno zelo buri javnost v Sloveniji. Odpor zoper ravnanje vojaškega poveljstva pa poteka po demokratični poti, tj. brez nasilja. Število tistih, ki dajejo podporo Odboru za varstvo aretiranih raste vedno bolj in postaja že nekako široko ljudsko gibanje. Vojaško poveljstvo pa ostaja slej ko prej gluho.

K vsej zadevi se je oglašila tudi slovenska Cerkev; spregovoril je metropolit dr. Alojzij Šuštar in pa razne komisije. Nadškof Šuštar je v »Družini« objavil svoje stališče; takole piše: »Te aretacije so se zgodile v ozračju napetosti, nezumevanj in neupravičenih napadov dela jugoslovanske javnosti na dogajanja, ki potekajo v Sloveniji v duhu prizadevanj za demokratizacijo, spoštovanje človekovih pravic ter svobodo...«

Nadškof pravi dalje: »Nujno potrebno je celovito osvetliti in pojasniti vse, kar se je dogajalo. Zahteve po civilnem branilcu in po sodnem postopku pred civilnim sodiščem so s stališča sodobnih pogledov na jamstvo človekovih pravic in svobodo prav tako utemeljene. Če nekateri zagotavljajo, da je bilo to, kar se je zgodilo, popolnoma v skladu z našo zakonodajo, se postavljajo vprašanje, kakšna je potem ta zakonodaja. Podpirati moramo vse, ki se ob teh aretacijah zavedajo, kaj je s tem dejansko postavljeno pod vprašaj. Podpirati moramo tiste, ki bi prizadevali, da bi bili aretirani deležni vseh pravic, ki jih obtožencem zagotavlja pravo, usklajeno z našim civilizacijskim čutom in zavzetostjo za spoštovanje vsakega človeka in njegovih pravic. Od našega političnega vodstva imamo pravico pričakovati, da bo ukrenilo vse, kar je možno in potrebno, da pride do celovite osvetlitve teh dogajanj ter pravno in moralno zadovoljive rešitve sodnega postopka in da se podobne stvari ne bodo več ponavljale. Sredstva družbenega obveščanja naj nas celovito in izčrpno obveščajo. Samo tako bo mogoče vzpostaviti medsebojno zaupanje v družbi, ki je v vedno večji krizi. Prav tako je nujno potrebno varovati se vseh nepremišljenih dejanj, ki bi lahko bila pretveza za nove represije in bi kakor koli otežila pot k sporazumevanju in pravičnim humanim in pravno neoporečnim postopkom.«

In še nadaljuje nadškof: »Verniki smo prepričani, da je Bog gospodar zgodovine in v vodi usodo narodov in poedinlih oseb. Zato vernike spodbujam, naj še bolj prosijo za pomoč Svetega Duha za nas vse, posebno pa za tiste, ki imajo v tej zadevi pomembno odgovornost. Bog hoče, naj vsi ljudje kot njegovi otroci živimo v svobodi, medsebojnem spoštovanju in miru, za katere nas je ustvaril in odrešil. Dogodki, ki jih doživljamo zadnje čase, lahko usodno vplivajo na našo prihodnost. Zato zaslužijo vso našo zavzetost. V tej pa ima za nas tudi molitev pomembno mesto. Iz vere, molitve za božjo

pomoč ter iskrenega prizadevanja in sodelovanja vseh črpamo močno upanje tudi v sedanjih trenutkih.«

Nadškof Šuštar je imel tudi razgovor z uredniki radia »študent« o isti zadevi. V oddaji je predvsem potrdil svojo solidarnost z Izjavo škofovske komisije Pravičnost in mir in pa z Izjavo sveta za pravna vprašanja pri Slovenski škofovski konferenci. Izrazil je svojo zaskrbljenost: »Skoraj nerazumljivo mi je, da imamo kot informacije samo formalno zagotavljanje, da je vse zakonito, vsebinsko pa ne zveemo skoraj nič, kaj in kako je. To zbuja pri ljudeh zares zaskrbljenost in se vprašujejo, kako je mogoče v mirnem času doživljati take stvari.«

Izjava Sveta za pravna vprašanja se pa končuje: »Podpiramo in se pridružujemo pobudam in izjavam družbenih organizacij, društev, združenj in posameznikov, ki si prizadevajo za demokratizacijo naše družbe in pravno varnost vsakega občana.« Datum: Ljubljana 8. junija 1988. Podpisan prof. Stanko Ojnik.

Zbor pravoslavni duhovnikov v Vatikanu

V sredo 8. junija so bili pri splošni audienci v Vatikanu prisotni tudi člani Zbora srbskih pravoslavni duhovnikov, ki so na turneji po Italiji. Med audienco je sv. oče izrecno pozdravil Zbor, ki s svojimi nastopi v Italiji daje spoznavati lepoto molitve v pravoslavni Cerkvi. Naročil jim je, naj ponesejo njegove pozdrave patriarhu Germanu, »mojemu bratu v Kristusu in v poročstvo moje molitve.« Po tem pozdravu je Zbor zapel: »Mnogaja ljeta«. Med petjem se je sv. oče slikal skupaj z zborom.

Mladi za mir

Pod skupnim naslovom Mladi za mir je bil v ponedeljek 13. junija v Kulturnem domu v Gorici skupen nastop enotne srednje šole Ivan Trinko ter ansambla Glasbeni studio Nade Žgur iz Ljubljane.

Sola Ivan Trinko je nastopila z glasbenim recitalom Hočeš biti mi prijatelj. Gre za prizor, ki je zelo razgiban z ritmičnimi točkami, rajanjem, glasbenimi vložki in petjem mladinskega zbora. Prizor je sestavila in režirala prof. Lučana Budal, zbor je pa pripravil prof. St. Jeričjo. Recital je bil slikovit in razgiban, da je po pravici zaslužil aplavze; tudi zbor je prav dobro odpel svoje pesmi.

V drugi polovici programa je nastopil omenjeni ansambel iz Ljubljane. Izvajal je muziko, ki navdušuje posebno mlajše poslušalce.

Večera se je udeležil tudi nadškof A.V. Bommarco, ki si je obenem ogledal prostore Kulturnega doma.

Hrast. Zbor je pel med mašo v cerkvi v Svečah. Po maši je sodeloval tudi domači zbor Kočna; igrala je pa godba na pihala iz Šmihela. Sledil je slavnostni govor, podelitev Einspielerjeve nagrade ter odkritje spominske plošče na rodnem domu. Ves program se je razvijal na prostem pred cerkvijo. Udeležba je bila kar dobra.

Po končani slovesnosti so se pevci in gostje poveselili še v bližnji gostilni, saj je bil tudi čas kosila.

Zbor Hrast si je popoldne ogledal Goršeto galerijo in obiskal njegov grob. Nato so se ustavili še v Celovcu in si ogledali Mini mundus, ki je zanimiv »za mlade in stare«.

S + S

Jubilejna slavlja v Rusiji

Tisočletnico pokristjanjenja ruskega naroda je obhajala ruska pravoslavna Cerkev tako kot ni tega pričakovala ne ona ne ostali krščanski svet. Podoba je bila, kot bi se povrnil časi sv. Vladimirja in sv. Olge. Okrog jubileja so se namreč zbrali tako verni kot neumni, tako pravoslavni cerkveni dostojanstveniki kot partijski vrhovi, tako pravoslavni škofje kot katoliški škofje in kardinali pa tudi zastopniki protestantskih skupnosti. Tujih udeležencev na proslavah je bilo namreč čez 500.

Vsi so se zavedali, da gre za zgodovinsko dogajanje, ki mu od oktobrske revolucije dalje ni bilo enakega. Vsak dan od začetka slavlja 5. junija do konca so si sledila presenečenja. V kaki drugi državi bi ne govorili o presenečenjih, toda šlo je za Zvezo socialističnih republik Rusije, ki je že leta 1918 razglasila ločitev Cerkev od države ter nato s svojimi državnimi zakoni popolnoma usužnjila pravoslavno Cerkev, širila ateizem kot uradno ideologijo sovjetske družbe, napovedala boj vsem veram in njih člane tudi krvavo preganjala, članom partije pa naložila, da se morajo tudi aktivno boriti zoper vero, češ da je opij za ljudstvo.

Vse to moramo imeti pred očmi, da bolje doumemo »presenečenja«, ki smo jim bili priče ves čas slavlja.

UVODNA LITURGIJA

Začelo se je s sovjetsko televizijo. Ta je vsak dan imela oddaje, posvečene jubileju. Prvo liturgično slavlje je bila slovesna vzhodna liturgija v cerkvi sv. Treh kraljev v Moskvi v nedeljo 5. junija. Vodil jo je moskovski patriarh Pimen, prisoten pa je bil tudi minister za verske zadeve Konstantin Harčev. Patriarh je pohvalil »perestrojko«, Harčev pa obljubil novo zakonodajo glede verskih skupnosti. Značilno je tudi, da patriarh in drugi niso niti z besedico omenili preteklih časov Stalina, Hruščeva in Brežnjeva, ko so vernike množično deportirali v Sibirijo in v kazenska taborišča ali v umobolnice. Držali so se načela: Ne omenjaj hudiča.

SINODA V ZAGORSKU

Naslednje dni so se slavlja preselila v Zagorsk, samostan 70 km oddaljen od Moskve. Ustanovil ga je sv. Sergij Radoneški v 14. stol. Sedaj je središče ruske pravoslavne Cerkev. V tem samostanu so naslednje štiri dni imeli koncil ruske Cerkev. Zbrali so se škofje, arhimandriti in drugi delegati iz cele Rusije, da obravnavajo nekatera cerkvena vprašanja sedanjega časa v Sovjetski zvezi. Otvoritvenih svečanosti v Zagorsku so se udeležili tudi zastopniki škofovskih konferenc katoliške Cerkev z vseh kontinentov pod vodstvom kardinala Willebrandsa. V pozdravnih besedah je Willebrands omenil tudi zadevo uniatio. »Potrebno je najti rešitev tudi problemu katoliških Ukrajincev vzhodnega obreda.« Kardinal je s temi besedami namignil prisotnim sinodalcem, naj razpravljajo tudi o uniati. Tudi pozneje so kardinal Casaroli in drugi imeli pred očmi to zadevo, saj gre za nekaj milijonov katoličanov, ki so bili s silo pridruženi ruske pravoslavju.

Sinoda je razglasila nekaj novih pravoslavni svetnikov, med temi menih-slikarja Andreja Rubljeva, ki je poslikal cerkve tudi v Zagorsku in velja za najbolj pristnega ruskega slikarja ikon. Med svetnike so prišli še nekatere znane menih-starce in škofje iz preteklega stoletja. Nekateri so želeli, naj bi kanonizirali tudi patriarha Tihona, ki je umrl kot žrtev komunističnega nasilja, a sinodalci niso imeli tega poguma, ker bi taka gesta porušila idilične odnose med uradno pravoslavno Cerkvijo in partijo.

Sinoda se je ukvarjala tudi z notranjo obnovo ruske Cerkev in s pripravo pravoslavnega koncila. Nekaj so dosegli: predsednik župnijskih svetov bo za naprej župnik, ki je bil do sedaj sploh izključen iz tega sveta; v njem so sedeli izključno laiki, dvajset po številu. Ti sveti so usta-

navljali nove župnije, nastavljal župnike, upravljal cerkveno imovino. Sedaj bo imel besedo tudi župnik kot predsednik.

ZNAČILNE ODSOTNOSTI

Ob teh jubilejnih slavljih so se pa pokazala tudi nasprotja znotraj pravoslavne sveta. V Moskvo ni prišel carigrabski patriarh, ki je na Vzhodu »prvi med enakimi«. Tudi grška Cerkev ni poslala svojega zastopnika, kakor tudi ne srbska. Odsotni so bili še nekateri drugi pravoslavni patriarhi, prišel je le ciprski nadškof Hrizostom, ki je časnikiarjem izjavil, da je prišel zato, da »ohrani most edinosti pravoslavni Cerkev«. Zaka, nekatere pravoslavne Cerkev bojkotirajo slavlja v Rusiji, smo že poročali: bojijo se premoči moskovskega patriarha.

Ves čas slavlja je bila značilna še neka druga odsotnost in sicer odsotnost »oporečnikov«. Mnogi ruski kristjani niso zadovoljni z zadržanjem uradne Cerkev do državnih oblasti. Menijo, da je ta usužnjena partiji, saj ni imela in še vedno nima poguma, da bi zahtevala potrebno versko svobodo; vedno le kima zadovoljna s tem, kar ji partija trenutno nudi.

Med glasniki te podtalne Cerkev je oče Gleb Jakunin, ki je bil že večkrat zaprt in so ga šikanirale tudi cerkvene oblasti. Ta je med sinodo v Zagorsku imel tiskovno konferenco v Moskvi in se med drugim tudi vprašal, zakaj sinoda v Zagorsku jasno ne obsodi stalinizma in zlasti zakaj ne prekliče »škandalozne« pohvale Stalinu, ki so jo patriarh in vsi metropoliti podpisali leta 1949.

KARDINAL CASAROLI V MOSKVI

V sredo 8. junija je priletelo v Moskvo posebno odposlanstvo sv. očeta: vodil ga je državni tajnik kardinal Casaroli. Ta je v naslednjih dneh imel izredna srečanja in razgovore tako s pravoslavni cerkvenimi osebnostmi kot z državnimi in partijskimi voditelji. Na letališču ga je sprejel in pozdravil minister Harčev ter metropolit iz Minska Filaret.

V četrtek 9. junija je papeška delegacija bila prisotna ob zaključku pravoslavne sinode. Tako sinoda kot tudi kardinal Casaroli so se pohvalno izrazili o »perestrojki«.

V TEATRU BOLŠOJ

V petek je bilo izredno srečanje v gledališču Boljšoj. Je to osrednja kulturna hiša v Moskvi, podobno kot Cankarjev dom v Ljubljani. V tej hiši je bila prvič v zgodovini boljševske Rusije verska manifestacija. Zbrane so bile cerkvene in civilne osebnosti, med temi tudi Raissa, žena Mihaila Gorbačova. Bil je pozdravi in govori, na odru pa so vsele rdeče zastave s srpom in klavir.

V tem okolju je proti koncu srečanja spregovoril tudi kardinal Casaroli. Začel je: »Kristus iz Nazareta je luč in življenje sveta.« Kaj sta si mislila Lenin in Stalin ob teh besedah v teatru Boljšoj? Nato je

nadaljeval svoj diplomatsko zasnovani govor, pohvalil namene sovjetske države o novi verski zakonodaji, ki bo dala več svobode vernikom, in dejal tudi: »Lepo, da sta mesto in poslanstvo Cerkev dobili javno in pozitivno priznanje v družbi, ki je izšla iz oktobrske revolucije.«

Končal je z voščili, da bi pravoslavne in druge verske skupnosti mogle vedno bolj vršiti svoje dejavnosti, med temi tudi tiste verske skupnosti, ki so v polni edinosti z Rimom. Pri tem je seveda mislil na uniate in na katoliške vernike v Litvi in v drugih sovjetskih republikah.

V gledališču Boljšoj je bilo navzočih kar pet kardinalov kot še nikoli v zgodovini.

V KREMLJU

Naslednji dan, v soboto 11. junija, so prestopili še en do sedaj cerkvenim ljudem prepovedan prag in sicer Kremelj. V dvorani Vrhovnega sovjeta se je Andrej Gromiko kot predsednik tega Vrhovnega sovjeta srečal z zastopniki številnih ver in Cerkev, ki so prišli na jubilejne proslave ruske Cerkev. Navzoči so bili pravoslavni metropolit in patriarhi, katoliški kardinali in škofje, delegati protestantskih skupnosti, pa budisti in muslimani.

Srečanje z Gromikom je bilo neke vrste tiskovna konferenca. Najprej je govoril Gromiko in razložil cilje novega zakona o verskih skupnostih, ki se pripravljajo; omenil je tudi zgodovinsko preteklost pravoslavne Cerkev, vprašanje miru, razorožitve. Nato so mu navzoči zastavljali vprašanja.

Kardinal Willebrands ga je npr. vprašal, ali bo mogoče, da se katoličani tudi zunaj baltičskih držav organizirajo v verske skupnosti. »Nimamo namena omejevati pravice katoličanov v naši državi,« je bil odgovor. Spregovoril je tudi kardinal Casaroli in izrazil svoje veselje z besedami: »Jubilejne slovesnosti ob tisočletnici bi lahko pokazale na kako neugodje ali razdvojenost v sovjetski družbi. Namesto tega se je izkazalo, da je jubilej element združevanja tako v duhovnem kot v domovinskem smislu.« Končal je z voščili: »Velike so želje in voščila, ki jih v domovinskem smislu izrekamo Cerkvi (pravoslavni) in veliki državi (Sovjetski zvezi).«

SREČANJE Z GORBAČOVOM

Do zadnjega je ostalo v negotovosti, ali bo vaticansko delegacijo sprejel tudi Mihail Gorbačov. Zgodilo se je tudi to v ponedeljek 13. junija. Okrog polne je Gorbačov sprejel v posebni audienci kardinala Casarolija in njegovega spremljevalca; Gorbačovu ob strani je sedel zunanji minister Ševarnadze. Vatikanski zastopnik je Gorbačovu izročil osebno pismo sv. očeta. Pisma niso objavili, vendar trdijo, da ne gre samo za običajne pozdrave, temveč da opominja sv. oče na pravice do svobode državljanov, zlasti še na pravico do verske svobode. Kardinal je dejal, da je bil razgovor zelo odkrit in da so si povedali, kar so si imeli povedati. Glavno je, je komentiral Casaroli, da se je odprla direktna zveza med Sv. Stolico in Kremeljem, da se lahko pogovarjamo naravnost brez tretjih oseb. Ni še misliti na redne diplomatske odnose med Vatikanom in Sovjetsko zvezo, vendar je že velik uspeh, da so se prijateljsko razgovarjali o medsebojnih zadevah in tudi o svetovnih problemih.

Jubilejna slavlja so se naslednje dni preselila v druga mesta, v Vladimir, v Kijev in se zaključila v Leningradu 16. junija z veličastno liturgijo na prostem pred cerkvijo sv. Trojice ob ogromni udeležbi vernikov.

Kot zaključek k slavljem smemo potrditi besedam Gleba Jakunina: »Kljub vsemu je naša Cerkev preživela vseh teh 70 let državnega ateizma. Stotine in stotine duhovnikov in škofov je bilo usmrčenih, tisoči in tisoči vernikov so bili zaprti, preganjeni; toda Cerkev je še vedno živa. Kri mučencev je studenec vstajenja.«

Einspielerjeva proslava v Svečah

Pred sto leti 1888 je umrl koroški narodni buditelj Andrej Einspieler; rojen v Svečah (Rož) je umrl v Celovcu 16. januarja 1888. Bil je duhovnik in je med drugim služboval tudi v Žabnicah in bil oskrbnik Sv. Višarj (1840). Toda poleg svoje duhovske službe se je veliko ukvarjal s politiko. Bil je deželni poslanec in se kot tak zelo boril za pravice slovenskega v javnosti in sploh za pravice koroških Slovencev. V ta namen je izdal časopise v nemščini (Stimmen aus Innerösterreich) in v slovenščini Mir (1882). Veliko je pisal v tuje časopise, nemške, in slovenske (Novice, Soča).

Tega kulturnika in politika so se spomnili ob stoletnici smrti v njegovi vasi Sveče v nedeljo 12. junija. Na proslavo so povabili tudi doberdobski mešani zbor

Srebrna maša v Boljuncu

V Boljuncu praznujemo v petek 24. junija svojega farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Vendar bo ta dan mnogo večji praznik kot običajno, saj obhaja letos naš župnik g. Franc Vončina 25. letnico svojega mašniškega posvečenja in bo torej na praznik sv. Janeza Krstnika daroval svojo srebrno mašo.

Srebrnomašnik g. Franc Vončina je najmlajši duhovnik med tržaškimi duhovniki. To se pravi, da na Tržaškem ni bilo nove maše med Slovenci že celih 25 let. To je problem, ki da veliko misliti.

G. Franc Vončina se je rodil v Trstu in preživel svoja otroška leta v Rojanu, kjer je tudi obiskoval slovensko šolo. Leta 1957 je maturiral na slovenski realni gimnaziji v Trstu ter se nato vpisal v tržaško semenišče. Posvečen je bil v duhovnika 29. junija 1963 v rojanski cerkvi, kjer je naslednji dan pel svojo prvo mašo.

Prva njegova služba je bila v Bazovici, kamor je prišel za kaplana že kmalu po novi maši. Leta 1966 pa je kot kaplan prevzel skrb za slovenske vernike v župniji sv. Jakoba v Trstu. Nato je kaplanoval na Opčinah od leta 1968 do 1969, ko je postal župnik male župnije v Mačkolljah pri Trstu. V Mačkolljah je g. Vončina vestno in skrbno vodil svoje vernike celih 14 let, hkrati pa je nekaj let skrbel tudi za slovenske vernike v Zavrlih. V tem času so Mačkollje zrasle v zelo aktivno župnijo, ki je mnogo dala in naredila za tržaško slovensko Cerkev.

Leta 1981 je g. Vončina prevzel tudi upravo župnije Boljunc, ki je po odhodu g. M. Gerdola ostala brez svojega župnika. Leta 1983 pa je zapustil Mačkollje in prevzel župnijo Boljunc, katero z vestno roko vodi še danes, ko postaja srebrnomašnik.

K temu golemu naštevanju podatkov moramo še dodati, da je g. Vončina v vseh teh letih sodeloval pri najrazličnejših pobudah in organizacijah ter stalno vršil službo kateheta na naših osnovnih, srednjih in višjih srednjih šolah na Tržaškem.

G. Franc Vončina kot novomašnik s svojimi starši

Se zlasti je treba poudariti njegovo skrb in delo pri skavtski organizaciji, kjer je bil nekaj časa za duhovnega vodjo ter njegovo sodelovanje pri raznih prireditvah, proslavah in še zlasti pri verskih manifestacijah.

Boljunska župnijska skupnost se mu tudi v imenu drugih župnij, kjer je g. Vončina služboval, zahvaljuje za vso požrtvovalnost in delo, ki ga je opravil v teh 25. letih duhovništva ter voščiti, da bi še vnaprej z uspehom ter z božjim blagoslovom skrbel za zdravo rast boljunske župnije.

Župnijska skupnost želi na slovesen način proslaviti ta jubilej tako, da se bodo župljani, prijatelji in znanci v čim večjem številu zgnili okrog oltarja boljunske župne cerkve v petek, 24. junija ob 20^h, ko bo gospod Vončina daroval svojo jubilejno-srebrno sv. mašo. **AS**

Slovenska skupnost o političnih premikih v Rimu

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je pozitivno ocenilo pomembna premika v rimskem parlamentu, ki se neposredno dotikata življenja naše skupnosti.

Dne 15. junija se je namreč v komisiji za ustavna vprašanja italijanskega senata začela razprava o zaščitnem zakonu za Slovence. Začela se je sicer zaenkrat na osnovi le komunističnega predloga sen. Spetiča in drugih (št. 343), vendar je predsednik Elia takoj na začetku opozoril še na predlog SSK, ki so ga predložili manjšinski senatorji Dujany in drugi (št. 948). O tem predlogu še niso začeli razprave, ker ga senatna tiskarna še vedno ni dotiskala, čeprav je bil predložen marca.

Kot je ugotovilo tajništvo SSK, pa je senatno tajništvo dne 13. junija uradno predalo besedilo pristojni komisiji za ustavna vprašanja, ki lahko začne razpravo tudi na osnovi že več obstoječih kračinskih odtisov. Bistvena je namreč uradna predaja dokumentov. Zato SSK pričakuje, da bo zdaj razprava neovirano stekla in da bo sledila nekaterim smernicam, ki so bile v komisiji 15. junija že nakazane.

Gre za upoštevanje obilnega pripravljalnega dela, ki ga je komisija že opravila v prejšnjih zakonodajnih dobah, a je formalno propadlo z razpusti parlamenta, kot tudi za predlog, da se čimprej oblikuje delovna skupina za poglobitev vprašanj.

Pomembna je bila tudi predsednikova zavrnitev misovskih predlogov, češ da se je treba pri zaščiti Slovencev v Italiji recipročno ravnati po domnevno slabšem ravnanju z Italijani v Jugoslaviji. Nevarna in nerazumljiva pa je bila izjava poročevalca sen. Fontane (DC), češ da je treba poglobiti vprašanje »manjšin« v videdski pokrajini, ki naj bi »govorile jezik slovanskega izvora, ki je tako daleč od italijanske kot od slovenske«.

Drugi premik pa je odobritev zakonskega predloga o spodbujanju mednarodnega gospodarskega sodelovanja na ob-

mejnih področjih. Zaenkrat je besedilo odobrila poslanska zbornica. V njem je tudi člen, ki govori o 24 milijardah lir prispevkov za kulturno in umetniško življenje Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji, in sicer v obdobju treh let. Kritje za ta znesek so poslanci našli v triletni postavki finančnega zakona z naslovom Prispevki za slovensko manjšino in za zaščito kulture italijanske manjšine v Jugoslaviji. Ta postavka predvideva skupno 30 milijard lir. Šest milijard naj bi torej ostalo na razpolago za druge posege oz. za uresničevanje dolgo pričakovane zakona za globalno zaščito Slovencev v Italiji.

Glede tega zakona ima SSK nekaj pripomb in ugotovitev. Najprej je treba izraziti upanje, da se bo hitri postopek (izglasovanje kar v komisiji poslanske zbornice) ponovil tudi v senatu, čeprav bodo takrat volitve v naših krajih že mimo.

Glede sredstev za Slovence ugotavlja SSK, da se uresničuje jedro njenega stališča, da je treba v pričakovanju zaščitnega zakona poseči s pomočjo organizacij in ustanovam slovenske manjšine, ki so ravno zaradi pomanjkljive zaščite v hudih težavah. SSK je sicer predlagala ustanovitev posebnega sklada pri vladnem komisariju, ki naj ga upravlja komisija slovenskih predstavnikov. Sedanje bese-

dilo določa, da naj denar upravlja dežela po posvetu s slovenskimi zastopniki. Zato si bo SSK prizadevala, da bo prišlo na deželni ravni do načina posvetovanja, ki naj manjšini zajamči soodločanje v tej zadevi.

Dalje gre za problem: skupne postavke za Slovence v Italiji in Italijane v Istri. Tu je nevarnost špekulacij in polemik, do katerih bo neizogibno prišlo, če ne bodo jasne smernice za porazdeljevanje sredstev. Bistvena točka, ki jo je treba tu upoštevati, je dejstvo, da gre pri tej postavki za dodatna sredstva za Italijane v Jugoslaviji. Finančni zakon jim namreč v proračunu zunanjega ministrstva že izrečno zagotavlja v triletnem 1988-90 sedem milijard in pol. Kot je razvidno iz letošnjega proračuna (Uradni list št. 66, redna priloga, 19. marca 1988, str. 407 in 408), ima italijanska manjšina že letos na razpolago 2 milijardi in 400 milijonov lir (postavki 2681 in 2569), za kar sploh ni potreben kak izvršilni zakon. To je torej treba upoštevati, ko bo šlo za izkoriščanje prej omenjenega člena zakona za obmejna področja.

Končno je tu še problem »kulturnih in umetniških ustanov, ki delujejo v tujini«, ki jih člen omenja in finansira iz postavke za manjšino, kar je politično in pravno nerazumljivo. **Ivo Jevnikar**

Pred 80 leti - prvi ljudski misijon v Trstu

V teh dneh se tudi med našimi ljudmi veliko piše in govori o ljudskem misijonu, ki je napovedan za prihodnje leto 1989. Pri tem se marsikdo vprašuje, za kaj gre in kako bo ta ljudski misijon potekal. Tudi na to vprašanje bo še veliko odgovorov v prihodnjih mesecih in veliko priložnosti za razmišljanje.

Od svoje strani bi hotel samo opozoriti na dejstvo, da ljudski misijon v Trstu ni prav za prav nobena izredna novost, ker imamo poročila, da so se ljudski misijoni vršili tudi v preteklosti, že konec preteklega stoletja in v začetku sedanjega stoletja. Zlasti je vneto priporočal misijon tržaški škof in naš domačin iz Boršta Ivan Nepomuk Glavina (1828-1899) še posebno ob 50-letnici mašniškega posvečenja tedanjega papeža Leona XIII., ko se je vršilo tudi veliko romanje tržaške škofije v Rim (1886). Pozneje je ob podobni obletnici (50. mašniški jubilej papeža Pija X.) napovedal ljudski misijon v Trstu škof Frančišek Nagl za leto 1907. Ta papež si je namreč za svoj program izbral geslo: Vse obnoviti v Kristusu. Zato je tudi sam priporočal ljudske misijone po škofijah.

Prav iz tega misijona v Trstu imamo tudi neposredno poročilo, ki nosi naslov »Slovenski misijon v Trstu« in je natisnjeno v 1. zvezku za leto 1908 »časopisa za versko katoliško ljudstvo«, ki gre pod imenom »Cvetje z vertov sv. Frančiška«, ki je izhajal v Gorici. Izdajal in urejal je ta list znani frančiškanski slovničar p. Stanislav Škrabec, kateremu so na Kapeli pri Novi Gorici vzdali tudi spominsko ploščo.

Iz tega poročila je razvidno, da so se tržaški Slovenci množično odzvali škofu vsemu vabilu in prihajali v lepem številu skozi ves teden v cerkev Novega sv. Antona in s tem dali primeren zgled za drugim. Pri tem pa dopisnik dostavlja z nekoliko grenkim občutkom, naj se naši verniki »ne zatirajo«. Misli je najbrž na določene težave, ki so jih naši ljudje srečevali že takrat po tržaških cerkvah.

Kar se tiče sporeda ljudskega misijona za slovenske vernike razberemo, da sta bili skozi ves teden v mesecu decembru leta 1907, torej neke pred božičnimi prazniki, vsak dan dva misijonska govora: eden zgodaj zjutraj za vse, za moški in ženski svet skupaj; drugi pa zvečer, in sicer bolj pozno, samo za moške in fante. Dopisnik se pri tem vprašuje in se čudi, zakaj so bila cerkvena vrata tako pred govorom kakor tudi med samim govorom trdno zaprta. Pravi, da je zgledalo nekako tako, kot se je godilo apostolom, ko so »pri zaprtih vratih iz strahu pred Judi« pričakovali Sv. Duha...

Kljub vsem oviram pa so zlasti moške in fante vsak večer, nekateri pa tudi zjutraj, napolnili veliko cerkev Novega sv. Antona. Ob sklepu misijona pa so skoraj vsi pristopili tudi k sv. obhajilu, da je bil kar veličasten pogled na obhajilno mizo samih mož in fantov.

Seveda niso manjkala dekleta, ki so se misijona prav tako polnoštevilno udeležila. O naših dekletih — pravi dopisnik — gre sicer glas, da niso vsa najboljša. Vendar sedaj ni več tako. Večina slovenskih de-

klet je prav dobra. Zasluga za to gre predvsem Zavodu sv. Nikolaja za brezposelne Slovenke, ki si prizadeva, da poskrbi dekletom dobre službe v mestu. Mestna Marijina družba pa vabi dekleta k zakramentom, jih zbira vsako nedeljo v Marijinem domu, kjer pripravljajo igre, dobijo na razpolago knjige in časopise.

Na koncu svojega prispevka člankar še ugotavlja, da Slovenci v Trstu v marsičem dobro napredujejo. Primanjkuje jim predvsem duhovne moči. Duhovniki so v mestu preobloženi z delom; redovnikov pa skoraj da ni, začenši od kapucinov. Članek se končuje z uparjem, da se bo morda že našel kak dobrotnik, ki bi prispeval, da bi se v Trstu ustanovil tudi kak slovenski samostan, ki bi bil za slovenske vernike neobhodno potreben.

Če vse to primerjamo s sedanjim položajem, moramo ugotoviti, da so sedanje razmere naših ljudi v Trstu v marsičem zelo podobne ali celo enake nekdanjim pred 80 leti ali več. Tudi danes je duhovnikov premalo, še manj pa redovnikov. V marsičem se moramo še boriti za svoje pravice in v cerkvi se ne čutimo vedno doma. Razlika je morda še največja v tem, da naši predniki so še pred nekaj desetletji in več bili bolj sprejemljivi za duhovne dobrine in bolj odprti božji milosti, ki je prihajala med naše ljudi po različnih poteh, tudi po ljudskem misijonu.

Zeteli je torej, da bi se duhovno razpoloženje naših prednikov obnovilo tudi pri današnjem rodu. Tudi današnji ljudje beležijo marsikak dober uspeh in vsestranski napredek. Ne bi pa smeli pozabiti, da se narod rešuje in krepi od znotraj. Samo njegova notranja moč mu bo lahko pomagala, da gleda bolj mirno v svojo bodočnost in se ne straši novih težav in nevarnosti. Tudi narod je lahko potreben notranjega očiščenja in preverjanja svojih moči. Po dolgi in hudi zimi si lahko tudi naše ljudstvo v zamejstvu zaželi bolj sončno in bogato pomlad, da bo kdaj doživelo tudi bolj rodovitno poletje svoje zgodovine. Mislim, da bližnji ljudski misijon lahko odločilno prispeva k duhovnemu preporodu naših ljudi na Tržaškem, če se bomo nanj tudi primerno pripravili z vso odgovornostjo za naš verski in narodni obstoj in za srečo naših bodočih pokolenj.

Angel Kosmač

Nogometaš Platini za boj proti mamilom

Sloviti francoski nogometaš Michel Platini, star sedaj 32 let, se je dokončno poslovil od nogometa. Za to priložnost je organiziral nogometno tekmo med francoskim moštvom, ki je leta 1984 s Platiniem v svojih vrstah osvojilo evropsko prvenstvo in moštvom ostalega sveta. Tekma je bila v francoskem mestu Nancy-ju. Končala se je neodločeno (2:2). Prisotnih je bilo 34.000 gledalcev. Vstopnine je bilo 500 milijonov italijanskih lir. Ves izkupiček je Platini dal v sklad za boj proti mamilom. Sklad je ustanovil on sam in je sedaj njegova glavna skrb.

Kako je s slovenščino v bolnišnicah?

Kdo izmed nas še ni bil v bolnici? Malokateri je tak srečnejši. No, bolnica je pač bolnica, pa bodi katerakoli že. V bolnici išče bolnik zdravja in ga marsikdaj ob skrbni negi zdravnikov in strežnega osebja resnično pridobi. O tem pa nimam namena tu razpravljati. Rajne naj povem, kako se lahko znajde Slovenec kot bolnik v naši novi zdravstveni »hiši« na Katinari.

Zgodilo se je kar tako. Skoraj mimogrede sem padla tja. Kot bolnik, seveda. Prvi vtis — zbeganost, slabo počutje, strah pred boleznijo, ki se je tako nepričakovano pojavila — vtis, ki vsekakor ni prijeten. No, to ali vsaj kaj podobnega doživi katerikoli bolnik ob prihodu v bolnico. Za bolnika-Slovenca ob prihodu v bolnico ne velja le prej omenjeni splošni vtis. Slovenski pacient se mora takoj prilagoditi novemu ambientu tudi glede na jezikovno izražanje. Vsakomur pa to ni tako enostavno. Lažje je se ta ali oni naš sorojak pomenil z zdravnikom (ali z zdravnikom) po slovensko. To pa je nemogoče. Tu se je treba potruditi in govoriti z vsemi zdravniki (tudi s kakim slovenskim!) z enim v tržaškem narečju, z drugim v knjižni italijanščini — kakor pač govori kateri izmed njih, sicer te še ta ali oni začudeno pogleda. Češ, kako da ti ne znaš tega. Zdaj pa vzemi primer bolnika-Slovenca, ki ob pogovoru v italijanščini sprti prevaja svoje slovenske misli v italijansko govorico. Ali more biti tak pogovor tekoč? Ne. Kaj pa sprosčen? Še manj. Ali pove bolnik, kar vse bi moral zdravniku povedati v pomoč k pravilni diagnozi svoje bolezni? Težko.

Tako se stekajo dnevi zdravljenja. Med tem časom pa prihajajo svojci k bolniku na obiske. Slovenski bolnik govori s svojci seveda tako, kot je navajen, slovensko pač! Odkritje! Tudi sosedja slovenka. In ona tam v kotu? Ali ne govori slovensko s svojim možem? Tako je. Tudi ona je Slovenka. Končno se identificiramo. Vse pacientke v tej sobi smo Slovenke. Govorimo slovensko, pogovarjamo se sproščeno, celo pojemo slovenske pesmi, božične pesmi, ko se že naglo bližajo božični prazniki.

S hodnika stopi na vrata bolničar, južnjak, ki je najbrže prišel v naše mesto s trehuhom za kruhom. Da ne smemo peti, nam je rekel, ker da »aposala« tega ne dovoli. Zares? Kakor se mi zdi, more pesem le blagodejno vplivati na zdravstveno počutje. Pesem, ki razvedri duha,

more vplivati pozitivno na bolnika. Prepričana sem tako. Hudo bolno sosedo v kotu je naše petje naravnost poživilo. Ta dan je po dolgem času prvič sedla na posteljo. Pa kaj bi s temi dokazi? Zapele smo še par italijanskih tržaških popevk, pa se ni oglasil nihče več ne na hodniku ne pri vratih. Tako je torej. S slovensko pesmijo se ne moreš »zdraviti« v naši tržaški bolnici.

V bolnici na Katinari pa je v 5. nadstropju lepa, čedna kapela. V njej se vsak dan opravlja služba božja. Bilo je ravno v tistem predbožičnem času, ko sem kot gost tega zdravstvenega zavoda prvič stopila v tisto kapelo. Zvedela sem namreč, da se vrši neka predpraznična slovesnost s koncertom božičnih pesmi. Bolnikov se nas ni zbralo veliko. Kdo ve, zakaj? Mogoče pa mnogi za to stvar še zvedeli niso. V našem oddelku ni nihče o tem črhnil besedice. No, pa sem le prišla tja ob pravem času in ni mi bilo žal. Že zaradi tega, da sem se prepričala, kako smo Slovenci tudi v svetem hramu katinarske bolnice zapostavljeni. Pa smo bili prisotni tudi slovenski bolniki — poznala sem jih vsaj toliko, kolikor je prstov na roki. Celotno med pevci v zboru sem spoznala Slovence. O slovenskih pesmih pa seveda ne duha ne sluha. Zakaj? Niso lepe? Ne pričarajo božičnega vzdušja? Mogoče organizatorji ne vedo zanje. Kaj pa če nočemo zvedeti za tovrstno božično literaturo?

Umevno je, da se v tej kapeli tudi glasno moli, zelo pobožno in vsak dan moli, a to samo in izključno v italijanščini. Ali zares med temi železobetonskimi stenami Bog prisluhne bolniku le, ko se k njemu obrača s pomočjo molitvenih obrazcev, ki so zloženi iz italijanskih besed? Take misli so se mi zapičile v možgane, ko sem se znova znašla v tej kapeli (kot bolnik seveda) v mesecu maju. Rekla sem si, da bo prav, če grem k šmarnicam. No, šmarnic po našem slovenskem običaju ni bilo. Bila je pa sv. maša, med katero so tudi bolniki sodelovali z branjem beril, s prošnjami in seveda s petjem. Duhovnik-mašnik že pred daritvijo išče sodelavcev. Pride do mene in ga lepo naprosim, da bi smela brati berilo ali vsaj izreči prošnjo v slovenščini. Odgovor? — To ni mogoče, ni prevoda. — In če preveden sama? — Ne, ne, kje pa! — Kaj pa če bi zapeli katero slovensko Marijino pesem? — Kako? Kdo bi pel? Pa tudi ne razumejo prisotni takega petja. — Jaz bi pela, jaz razumem pa Bog razume in še kdo

prisotnih razume. Se pel bi kdo z mano. Nič. Naletela sem na gluha ušesa. Duhovnik je brez zadnjega odgovora šel dalje.

Drugi dan spet podobno. Duhovnik se približa skromni skupini prisotnih vernikov-bolnikov. Naproša za branje, sodelovanje. Zopet pride do mene. »Si, ma in sloveno!« je tudi tokrat moj odgovor. »No, non si può, lei sa che non si può.« Ali se je zato opustila že napisana prošnja tistega dne, ko naj bi verniki v binkoštnem duhu (bilo je ravno blizu praznika prihoda Sv. Duha) prosili, da bi vsi narodi sveta vsak v svojem jeziku molili Boga. Ironija zaradi nepristne vernosti duhovnika, ki službuje tam, kjer ne iščejo zdravja le verniki ene narodnosti, tam, kjer naj bi ne bil jezik ovira za prošnjo ali zahvalo Bogu za ljubo zdravje.

Opuščena prošnja, da bi vsi narodi sveta vsak v svojem jeziku molili Boga, je pa močno krščanska, katoliška, vesoljna, ki nas potrjuje v prepričanju, da nas Bog v nebesih sliši najbolje tedaj, ko ga prosimo ali se mu zahvaljujemo vsak v svojem jeziku, kakor smo se naučili moliti po svojih starših.

L. P.

KATOLIŠKI GLAS list za kritične bralce

Poziv Sveta slovenskih organizacij

Svet slovenskih organizacij ponovno poziva slovenske volivce, da volijo slovenske liste SSK, saj si med številnimi njenimi kandidati lahko poiščejo in s preferenčnim glasom izberejo (za pokrajinske svete odpade vsaka preferenca, ker je ime kandidata že napisano), tiste sposobne in odgovorne osebe, ki jamčijo najboljše zastopstvo slovenskega človeka, osebe, prežete z načelnostjo in vsestransko doslednostjo, z globokim smislom za socialnost in pravičnost ter predane težkemu in odgovornemu delu v službi našega manjšinskega boja.

Slovenec, ki volijo za obnovo občinskega sveta v krajih, kjer Slovenska skupnost ni predložila svoje liste (npr. Ronke), pa je dati Slovincu preferenčni glas, rekli bi, obvezno. Zato SSK še posebej opozarja tamkajšnje volivce, da na volilnici za občinski svet ne pozabijo napisati ime izbranega slovenskega kandidata ali številko, pod katero je na listi, razobešeni na volišču, napisano njegovo ime.

Zaključni nastop glasbenih šol

Šolsko leto se je zaključilo, zato je bilo v preteklem tednu večje število raznih nastopov, med temi tudi nastop glasbenih šol, ki delujejo v okviru društev, včlanjenih v Zvezo katol. prosvete, v torek 14. junija. Nastopili so gojenci glasbenih šol iz Gorice, Števerjana, Doberdoba, Jamelj in Štandreža. Skupno je bilo 34 točk.

Uvodno besedo je imela prof. Franka Žgavec. Najprej je poudarila lepe uspehe teh glasbenih šol: pet naših dijakov je z uspehom opravilo izpit iz teorije, ena dijakinja pa je briljantno opravila izpit iz klavirja.

Letošnje šolsko leto, je nadaljevala profesorica, je obiskovalo nad sto učencev, vadilo pa je 21 glasbenih pedagogov, ki so poučevali klavir, orgle, kitaro, harmoniko, violino, kljunasto flavto, zborna petje, teorijo, Orff instrumente. Široka paleta instrumentov torej, ki jih učenci lahko izbirajo.

Pri nastopu v torek zvečer smo potem videli in slišali njihove dosežke tako pri pevskega zborčuka in nato pri klavirju in drugih instrumentih. Nekateri so prav mojskrsko igrali, ker se pač že več let učijo na svoje glasbilo. Zlasti so ugajali nekateri dueti (flavta-klavir, violina-klavir). Smemo pritrditi besedam prof. Žgavčeve: »Čeprav naše šole delujejo v zaslonu preurejenih prostorih, razpolagajo le s skromnim in komaj zadostnim številom instrumentov in s pičlimi finančnimi sredstvi, smo nanje ponosni. Ponosni smo na naše dijake, na njihove uspehe, na njihove učitelje.«

MARIJA V LUČI VERE

Med nastope naše mladine ob koncu šolskega leta smemo šteti tudi versko igro »Marija v luči vere« v soboto zvečer v goriški stolnici. P. Marko Rupnik je ta večer, posvečen Materi božji, uvedel z mislijo o Marijini duhovnosti. Kristjani so namreč že zelo zgodaj odkrili, da je Marija kot mati Jezusa Kristusa, učlovečenega Boga, tudi mati božja, Bogorodica, Theotokos. Mati Sinu božjega pa je postala, ker je verovala. »Blagor tebi, ki si verovala!« jo je pozdravila sorodnica Elizabeta. Ker je verovala, je prva nesla v svet božjo Besedo.

Potem je pristavil, da bomo opravili uro molitve z Marijo, toda bilo je še več, udeležili smo se Marijinega misterija. Šaj je šlo za verski misterij, za Marijino pot vere od oznanjenja, prek Jezusovega rojstva in trpljenja do poveljanja in vnebovzeta. Vse to je bilo podano v govorjeni besedi in petju, zlasti pa še v petju. Poleg odlomkov iz psalmov so zbori in solistinja izvajali številne Marijine pesmi in tudi sodobne popevke na liturgične tekste. Izvajalci so stali eni ob glavnem oltarju in ob Marijinem kipu, drugi pa so zavzeli prostor na koru ob orglah. Izmenoma in tudi skupno so peli v cerkvi in na koru, petje so pa prepletale recitacije svetopisemskih besedil.

Sodelovali so otroški, dekliški in mladinski zbor iz Števerjana, moški zbor M. Filej, otroški in mešani zbor iz Budanj na Vipavskem, solistka Nadja Fabris ter violinist A. Marcocig. Ves nastop je pripravila skupina mladih, ki niso bili omenjeni v programu. Pokazali so iznajdljivost in čut za sodobno izvajanje takih stvaritev, ki so mladim gotovo bliže kot starejšim. Škoda le, da se niso povezali s kako že obstoječo strukturo, morda s slovensko duhovnijo, kajti v svoji anonimnosti so pustili vtis, kot da hočejo ustvarjati svoj lasten »vrtiček«, dočim je le v sodelovanju moč.

DAN PRIJATELJSTVA

Ta pregled zaključujemo z Dnevom prijateljstva, ki so ga pripravili goriški star-

ši ob pomoči tudi staršev z vasi. Začelo se je v soboto zvečer po nastopu v goriški stolnici. Vsi nastopajoči so bili lepo postreženi in tudi drugi z njimi.

V nedeljo se je nadaljevalo. Dopoldne je bila mladinska maša ob 10. uri na Placuti, popoldne pa srečanje okoli Katoliškega doma. Vendar so organizatorji imeli težke skrbi; celo dopoldne je namreč rosilo. Ali bo tudi popoldne tako? Zato so v strahu slabega vremena program skrbili in odpovedali nastop ansambla Prijatelj. Škoda, saj se je vreme popoldne zjasnilo in bilo kar prijetno tudi na prostem.

Pri kulturnem delu so sodelovali mladinski zbor iz Števerjana, mešani zbor Rupa-Peč ter baletna skupina iz Štandreža. Zatem je spregovoril še dr. Mirko Škafar, kratko besedo o prihodnjih volitvah. Nato so ljudje posedli k pogrnjenim mizam in ob dobri postrežbi čakali na izide ocenjevanja risb »ex tempore« ter na tombolo. Srečni dobitniki so odšli domov z bogatimi dobitki, vsi pa zadovoljni za lepi popoldan, ki so ga preživeli.

Ob koncu kratka opomba: Dan prijateljstva je bil zamišljen kot dan družin. To naj bi bil dan, ko se srečajo mladina in starši. Naj bi mladi pokazali staršem kaj lepega, starši pa se poveselili skupaj z otroki, saj se tako poredko srečajo zunaj družinskega doma. Letos pa niso mladi prav nič sodelovali, saj jih skoraj ni bilo. Mislim, da bi na takem dnevu morali sodelovati člani Olympie, naši skavti ter skavtinje po tudi glasbene šole. Le tako bi res bil »Dan prijateljstva« in »Dan družin«.

K. Humar

Obisk treh ministrov na goriški občini

V ponedeljek 29. t.m. je bil na goriški občini »dan ministrov«. Najprej je bil na obisku obrambni minister Zanone, nato pa še notranji minister Gava in popoldne minister za turizem in šport Carraro. Vsi predstavniki rimske vlade so imeli srečanje z županom in občinskim odborom. Na srečanjih je prišla povsod do izraza tudi problematika slovenske manjšine in obmejnega sodelovanja z Jugoslavijo. Zato je zelo pozitivno dejstvo, da so lahko predstavniki rimske vlade odnesli jasen vtis o volji Gorice za sožitje in mednarodno sodelovanje.

Aktivnost Slovenske skupnosti

Slovenska skupnost je živahno sodelovala v volilni kampaniji. V nedeljo 19. junija je v Mavhinjah počastila 40-letnico prvega javnega nastopa samostojnega političnega gibanja, takratne Slovenske demokratske zveze, do katerega je prišlo julija 1948 ravno v Mavhinjah.

Spominskega tabora v Mavhinjah se je udeležilo lepo število ljudi. Govorili so devinsko-nabrežinski župan Bojan Brežigar, pokrajinski tajnik SSK dr. Zorko Harej, slavnostni govornik dr. Drago Legiša in deželni predsednik SSK Marjan Terpin. Šlo je za slovesno potrditev pravilnosti samostojne poti v politiki in za spodbudo k delu za nove uspehe, še najprej v nedeljo in v ponedeljek na deželnih in upravnih volitvah, ko mora Slovenska skupnost potrditi in še povečati moč svojega izvoljenega zastopstva.

Na Tržaškem je bila zadnja dva tedna vsak večer v drugem kraju okrogla miza o aktualnem problemu iz strankinega volilnega in političnega programa. Tako so prišla na vrsto vprašanja okolja, mednarodne vloge dežele, ostarelih in osamljenih, zdravstva, turističnih načrtov, gospodarskega razvoja, šolstva, kmetijstva in kulture.

srečamo z rečico Osp, ki si je tukaj ustvarila svoj pristan in se tukaj izliva v morje. Prijetna je pot po ozkih mediteranskih ulicah, ki so, senčne in stisnjene med hišami, ohranile patino preteklosti.

Se vedno stopamo ob ribiškem pristanišču, kjer so pisane priveze raznovrstnostnih plovil. Lahni vali jih zibljejo, naša domišljija pa se vrača v preteklost, ko so legendarni Argonavti tukaj pristajali v skritih zalivčih. Baje so pluli tja do ustja reke Rižarne, vsaj tako je zapisal Plinij. Vzpenjamo se zdaj po strmi poti, ki se dviga na 172 m visoki grič, odkoder se nam odpre bleščeč amfiteater.

Na severu Trst žari v soncu, njegov hrup pa je utišala razdalja. Nad njim se nad kraškimi skalami dviga Marijino svetišče — Vejna, ki nam je drago, ker se v njem zbiramo pri svetih bratih Cirilu in Metodu.

Pred mestom so beli valobrani, ob obali

Sveti Ivan - Trst

Župnija sv. Ivana v Trstu praznuje te dni svojega farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Svetoivanski verniki se bodo letos na poseben način spominjali 27. junija 1858, ko je tržaško-koprski škof Jernej Legat posvetil za vrdele vernike nove cerkev, posvečeno Obglavljenju Janeza Krstnika.

Tako svetoivanska cerkev že 130 let zbira vernike k obhajanju svete maše in zakramentov. Narejena je po načrtu inž. Giuseppa Sforze. Ljudje so si novo cerkev silno želeli, saj je takrat Sv. Ivan štel že 4700 prebivalcev in stara cerkev sv. Ivana in Pelagija ni več zadostovala. Takrat je bila pri Sv. Ivanu štirirazrednica s slovenskim učnim jezikom.

Svetoivanska župnijska cerkev ima na glavnem oltarju oljnatu sliko dunajskega slikarja Edvarda Heinricha (1858), ki predstavlja Janeza Krstnika v pričakovanju mučeništva. Na obeh stranskih oltarjih sta oljnatii sliki Rožnovenske Device Marije in sv. Jožefa tržaškega slikarja Giovannija Luigija Rose (1873). Zelo lepe so postaje križevega pota, ki jih je naslikal isti slikar (in so do nedavnega imele postaje napisane po slovensko).

V svetoivanski cerkvi verniki že 130 let izpovedujejo vero v Boga in se mu zahvaljujejo za njegovo ljubezen. Konec prejšnjega stoletja in do konca prve svetovne vojne skoraj popolnoma slovenska župnija je danes v veliki večini italijanska. Slovenski verniki želimo, skupaj z italijanskimi, obhajati spomin z našim škofom Lovrencem v ponedeljek 27. junija ob 19. uri. Bog nam daj, da bi znali razumeti znamenja časov, živeti v resnični medsebojni krščanski ljubezni in spoštovanju dveh kultur in jezikov, ki si delita isto božjo hišo.

Milan Nemac

Novice iz tržaške škofije

V zadnjem pismu tržaškim duhovnikom škof Bellomi napoveduje, da se pripravlja medškofijsko bogoslovje za škofije naše Dežele.

Že tri leta so tržaški semenišniki gojenci malega semenišča v Gorici.

S prihodnjim šolskim letom bo prenehala delovati nižja srednja šola v tržaškem semenišču. Število dijakov se je stalno manjšalo. Duhovniških poklicev pa iz te šole v zadnjih letih skoraj ni bilo.

V zadnjih desetih letih je bilo v tržaški škofiji posvečenih 12 novih duhovnikov. Bilo pa je več redovniških poklicev in za ženske redove.

Rojan

V sredo 15. junija smo romali na Sveto goro. K Svetogorski Mariji se vračamo vsako leto. Po dolgih letih pa smo imeli to srečo, da nas je avtobus zapeljal naravnost do cerkve. Cesta sicer še ni asfaltirana, so pa razširjeni nevarni ovinki. V cerkvi smo zagledali pri glavnem oltarju kakih 30 duhovnikov, ki so somaševali. Zvedeli smo, da so skupno praznovali 15-letnico mašništva.

Rektor svetišča nam je v pridigi povedal, da bodo s koncem Marijinega leta začeli s praznovanjem Svetogorskega leta ob 450-letnici Marijinega prikazovanja Urški Ferligoj.

Kosilo smo imeli v gostišču na Sv. gori. Doživeli smo tudi precej močno nevihto. Ob treh popoldne smo se spet zbrali v cerkvi za pete litanije in za slovo. Ko smo odhajali, so nas pozdravljali sveto-

imamo Miramarski grad, Sestlanski zaliv in Devinski grad. V daljavi pa je v meglo zavita gradeška laguna.

Smo v Miljskih hribih torej, ki so vsi zeleni in pokriti z bujno rastjo. Po pobočju ob poti so zgrajeni lepi domovi, ki se nekateri spuščajo po strmini vse do morja.

Na polotoku smo, ki ponuja svoje razkošje in samotne ritče Koprskemu zalivu. Objema nas tišina, ko se približamo vrhu, kjer nas bo bazilika obogatila s svojo odmaknjeno veličino.

DAVNA PRETEKLOST STARIH MILJ

Se preden odpremo knjigo zgodovine tega griča, se nam vsiljuje misel, ki nam jo ponuja Niko Kuret v zvezi z božjepotništvom, ko pravi: »S kulturnozgodovinskega stališča je bilo božjepotništvo zlasti v preteklosti neprecenljiv posrednik kulturnih dobrin med vzhodom in zahod-

gorski zvonovi kot ob prihodu.

V nedeljo 3. julija bo med nami g. Franc Vončina, župnik v Boljuncu. Letos praznuje 25-letnico mašništkega posvečenja. Bilo je na praznik sv. Petra in Pavla leta 1963. Naslednji dan je bila nedelja in novomašnik je daroval svojo prvo slovesno mašo v naši cerkvi. Povabili smo ga, da se po 25 letih spet vrne k nam. Daroval bo sv. mašo ob deveti uri s prenosom po radiu. K jubileju mu iskreno čestitamo!

Stanko Zorko

Zaključna prireditev srednje šole »F. Erjavca«

Tudi letos so dijaki srednje šole »F. Erjavca« iz Rojana zaključili šolsko leto z bogato prireditvijo, ki je potekla na odru Kulturnega doma na Proseku. Na sporedu je bila mladinska igra, balet in petje ter lutkovni prizor.

Najprej je ravnatelj Josip Pečenko podal nekaj misli ob zaključku šolskega leta ter pohvalil vse dijake, ki so se v imenu šole udeležili raznih spornih, likovnih in drugih tekmovanj in natečajev. Sledilo je podeljevanje bralnih značk in nagrajevanje najboljših učencev.

Kulturni spored se je začel z mladinsko igro v dveh dejanjih, ki jo je napisala in žrežirala prof. Lučka Susič »SOS za Veroniko«. V njej so nastopali dijaki vseh treh razredov. Igra je bila precej napeta, saj gre za nekakšno mladinsko detektivko, ki govori o poskusu kraje in o ugrabitvi neke bogate deklice; poleg tega pa je tudi po svoje poučna, saj pridejo v njej vsi do spoznanja, da ni kraja nikoli opravičljiva, po drugi strani pa tudi, da pretirana skrb za denar ne prinaša sreče. V igrici so se izkazali prav vsi nastopajoči, bodisi tisti, ki so odigrali zahtevnejše vloge, bodisi tisti, ki so morali

Dopolnitev nekega spomina

Spoštovanje in prijateljstvo do pokojne Lojzke Lombar-Peterlin mi narekujejo skromno dopolnilo k spominu njenega skoro karizmatičnega igralskega talenta, polnega človeške topline.

Njen zaključni študij romanistike ni isto kot umetnostna akademija, od kod torej bogata interpretacija laikov, ki jih je kot igralka tako čudovito poustvarjala? Razlaga je v njeni izredno bogati duševnosti. Obdarjena z nenavadno občutljivim duševnim »radarskim« čbmočjem, je do potankosti dojemala sleherni psihološki odtonek človeške duševnosti. Vsa skrivnost, s katero je tako izrazito dognano zaigrala katerokoli vlogo.

Taka pa ni bila samo v igri, svojo notranjo podobo je enačbo izžarevala tudi v čisto navadnem pogovoru. Obzirno razumevala je pristopila k sogovorniku, najsi je bila oseba družbeno pomembna ali preprosta delavka. Sleherno vlakno njene biti je utripalo s finim poslušom do sogovornika.

Z enako vnemo je uveljavila svoje sposobnosti s prevajanjem francoskih tekstov za radio kot se je zastoniško razdaljala s poučevanjem študentov. Trdna strokovna usposobljenost pa ji je narekovala tudi kritične pripombe. Obzirno je znala postaviti trdna tla, kjer je šlo za primer maddostne domišljavosti ali samovšečnosti. Zavedala se je, da tudi trebljenje oseb-

dom, med narodi in deželami. In še: »Ob pomanjkanju množičnih občil je prav božjepotništvo na svoj način in učinkovito ohranjalo in utrjevalo kulturno skupnost naše celine. Takrat tudi slovenski romarji niso ostali za plotom. Slovenski človek je bil kot romar evropski občan, spoznal je evropski Zahod tja do Španije, Jug do Palestine, in vedel o tujem svetu iz izkušnje več kakor marsikateri njegov potomec.«

O miljski romarski baziliki pa v naših virih ne najdemo ničesar, zato se moramo zateči po podatke k sosedom, čeprav so poznali samo Slovence, ki so ropali... O Starih Miljah tako zvedo, da je bilo tukaj na najvišjem vrhu hriba, nad sedanjo baziliko torej, staro gradišče, ki je bajje obstajalo še pred nastankom Rima. Zgradili so ga menda pomorščaki, ki so pluli po Sredozemlju, verjetno še v bronasti dobi, in pristali v varnih pristanih na

ustvariti živahne skupinske scene.

Sledil je lutkovni prizor, katerega so sestavili dijaki drugega razreda in so ga izvajali s pomočjo lutk, ki so jih izdelali pod vodstvom profesorice Jasne Merku, in glasbe, za katero je poskrbela prof. Edith Canziani. Prizor je izzval dosti smeha, saj so se v njem dijaki prisrčno ponorčevali iz svojega šolskega ambianta.

Sledila sta še dva baleta, ki ju je pod vodstvom prof. Canziani izvajal prvi razred. Ista profesorica je tudi dirigirala zborček prvega razreda, ki je za zaključek zapel uspravanko.

Zaključna prireditev srednje šole »F. Erjavca« je brez dvoma dobro uspela. Zdi se nam, da so take prireditve ne samo v korist dijakom samim, ki se navadijo na nastope in izpopolnjujejo svojo dikcijo, kar je velika pomanjkljivost vseh nas, ampak tudi za to, da povezujejo šolo s starši in s širšim okoljem. Prav je, da postane šola v njem eden izmed važnih kulturnih dejavnikov.

Prvič slovenska avtorja v sovjetskem »samizdatu«

Leta 1986 je Celovška Mohorjeva družba izdala knjigo Vinka Ošlaka o dogodkih in Medjugorju v mednarodnem jeziku esperantu. V knjigi je vključen tudi medjugorski dnevnik slov. pisatelja iz Trsta Alojza Rebula »V hercegovski Korintu«.

V dveh letih je bila izdaja razprodana, avtor pa je iz raznih dežel sveta dobival pozitivne odmeve in zahvalna pisma. V letu 1987 pa je izvod te brošure prišel tudi v Vilnius, glavno mesto sovjetske republike Litve, kjer deluje močna skupina esperantistov, ki so večinoma tudi goreči katoliki in veliki Marijini častilci.

V dobrem mesecu so litvanski esperantisti knjigo prevedli v litvanščino in jo v 70 izvodih (za vsako litvansko župnijo po enega) izdali v »samizdatu«. Knjigo so morali stokrat pretipkavati, ker nimajo na voljo niti najbolj preprostega razmnoževalnega stroja. Liste so potem ročno sešili v zvezek.

Pred nedavnim pa je avtor dobil prošnjo, če smejo izdati prevod tudi v estonščini v sovjetski republiki Estoniji.

nih napak spada k programu družbenih in značajnih dolžnosti, če hočemo, da se nas bodo oklepale do smrti.

Pri pogrebnem obredu jo je g. župnik Zerjal imenoval »mamo« Lojzko. In res, globoka prizadetost vsled moževe smrti ji je vtisnila vidne sledove. Zadnja leta je bila le še senca svoje nekdanje akademске osebnosti, poglobila pa se je plemenitost matere. Njen dom je bil dom vedrine in ljubezni. Nobena pot ji ni bila predolga in nobena vsota prevelika, ko je bilo treba komu pomagati. O požrtvovalnosti krščanske ljubezni ni govorila, pač pa jo je v polni meri živel. Še kak dan pred smrtjo jo je skrbel študent, ki je potreboval učne pomoči.

Openško pokopališče je sprejelo v svoje naročje nekaj dragocenega in plemenitega. Veliko je ljubila, velika naj bo tudi njena sreča pri Bogu. Svetel lik vzgojiteljice in matere naj še dolgo povezuje v toplem spominu vse njene družinske člane.

Vsi pa, ki smo se od nje poslovili, smo hvaležni Bogu, za kar nam je bilo podarjeno v dvojici Lojzka Lombar-Jože Peterlin. Da sta bivala v naši sredi, se izčrpala za našo skupnost ter nas osrečavala ob nepozabnih utrinkih svoje osebnosti, bodisi prek radija ali na odru, kjer smo se sončili ob pristni duhovni lepoti slovenske duše in slovenske besede.

F. V.

O baziliki Marije Vnebovzete v Starih Miljah

Leta 1914 je zgodovinar Italo Sennio opisal Milje na severni istrski obali in jih prišteval k obalnemu mestom Istre, kot so Koper, Poreč, Pulj itd. To naj bi bila mesta, ki imajo italijanski značaj. Prezre pa avtor, da je neposredno zaledje teh mest slovensko in hrvaško. Prav tako velja za zaledje mesta Milje.

Nam bo bolj prav, če postavimo Milje kar v Tržaški zaliv in sicer na njegov skrajni južni rob, kjer pa že prehaja v sončni Miljski zaliv.

Tu je obala posejana z ladjedelnicami, z raznimi industrijskimi obrati in kopaljšči.

Ko stopamo po starem mestecu, kjer se morje globoko zajeda v dolino Oreha, se

istrskem polotoku. Takrat so ljudstva razgibali veliki dogodki, zato so se selila in zato sklepajo, da so ti osvajači zgradili to potojanko, to so Stare Milje, katere domači naseljenci še danes imenujejo Stara Mila, italijanski pa Muggia Vecchia ali Monte Muliano — Castrum Muglae.

RIMSKA UTRDBA

Za gradiščem je bila tukaj rimska utrdba (leta 179-177) pred Kr., ki je bila hkrati najvišja in zato tudi strateška točka. Prve zapiske najdemo v letu 931, ko so utrdbo ogradili na severni strani z visokim obzidjem, katerega del lahko vidimo še danes.

Svojo pomembnost je ta trdnjava z leti izgubila, saj se je začelo živahno življenje v pristanu ob morju, ki so ga takrat imenovali Borgo Lauro. In danes so to Milje.

(Dalje prihodnjič)

V Gorici diakonsko posvečenje

V nedeljo 26. junija bo goriški nadškof A.V. Bommarco posvetil v diakona goriške Cerkve bogoslovca Karla Bolčino. Posvečenje bo med mašo ob 18. uri. Po dolgih letih bo to prvi slovenski diakon v naši nadškofiji.

O diakonih poroča sv. evangelist Luka v svetopisemski knjigi Apostolska dela. Po prejemu Sv. Duha ob binkoštnem prazniku je število vernikov zelo narastlo in s tem tudi prezaposlenost apostolov. Sami niso zmogli več opraviti vsega dela. Zato so se po navdihu Sv. Duha odločili, da se bodo oni posvetili predvsem ozna-jevanju evangelija in posvečevanju evharistije. Ostalo delo — predvsem skrb za reveže — pa bodo poverili globoko vernim sedmim možem (Štefan, Filip, Prohor, Nikanor, Timon, Parmen in Nikolaj), ki so jih imenovali po grško diakoni, to je pomočniki. Med njimi se je posebno odlikoval sv. Štefan, ki je svojo gorečnost ovcenčal z mučeništvom.

Taki diakoni so bili tudi v Rimu in drugod, zlasti v času preganjanja kristjanov. Posebno poznana je mučeniška smrt sv. Lovrenca v Rimu leta 258.

Pozneje, ko je Cerkve dobila prostost in je število duhovnikov raslo, množila so se tudi občestva redovnikov, je diakonat ostal le kot zadnja stopnja pred mašniškim posvečenjem in ne več samostojna služba. Tudi do zadnjega koncila je bilo tako. Zdaj pa, ko smo zopet v stiski zaradi duhovniških poklicev, je postal diakonat važna samostojna služba v Cerkvi. Povsod po svetu imamo že diakone, ki ne bodo postali duhovniki, ampak bodo opravljali le službo pomočnikov.

Župnija sv. Vida - Placuta

Preteklo nedeljo, 19. junija, je obhajala župnija na Placuti trojni praznik, farnega zavetnika sv. Vida, birmo 13 mladcev in slovo oo. frančiškanov, ker zapuščajo župnijo po 32 letih. Vračajo se zopet v svojo tridentinsko provinco, ker nimajo redovnega naraščaja.

V tej župniji imamo tudi Slovenci svojo nedeljsko sv. mašo že od vojnih časov sem, ker je pok. župnik Henrik Nardin ugotovil veliko slovenskih družin v tej župniji in čutil dolžnost, da tudi zanje poskrbi. Frančiškani so nadaljevali začeto delo in kdo se ne spominja pok. o. Vilje-ma, ki je imel vsako nedeljo mašo ob 10. uri in našim ljudem oznanjal božjo besedo v naši govorici, saj se je naučil slovenščine deloma po prvi vojni v Ljubljani in se potem spopolnil kot gvardijan na Sv. gori. Tudi obnova svetogorske bazilike iz razvalin prve svetovne vojne je bilo njegovo delo.

Očetom frančiškanom, ki odhajajo, se iskreno zahvaljujemo za njihovo razumevanje naših potreb in za vse, kar so nam nudili v vseh teh letih. Pri birmanski maši v nedeljo se jim je g. nadškof zavse zahvalil. Navzoči so bili tudi p. provincial in še živenci frančiškani, župniki na Placuti. Dokler ne bo drugače urejeno, bo od 1. julija dalje upravljal župnijo msgr. Maffeo Zambonardi, kanonik in bivši nadškofijski kancler.

Zupan A. Scarano je podaril patrom spominsko medaljo, slikar Monai pa jim je poklonil sliko s pročeljem placutarske cerkve sv. Vida.

Zbor Lojze Bratuž zaključil pevsko leto

Z gostovanjem v nedeljo 12. junija v Kranju je mešani pevski zbor L. Bratuž zaključil svojo pevsko sezono. Ta je bil zadnji nastop, na katerem je bila še enkrat ponovljena dvozborna maša F. Bianciardija »Missa octo vocum«. Oba zbora sta odpotovala z avtobusi zjutraj iz Gorice in dospela pravočasno v Kranj. V prelepi gotski cerkvi sta zbora pod vodstvom dirigenta Stanka Jericija spremljala slovesno mašo ob 10.30. V nagovoru, ob začetku maše nas je župnik Stanislav Zidar lepo pozdravil, ob koncu pa se je zahvalil za naše izvajanje in poudaril važnost kulturnega dela in kulturnih izmenjav, saj bo jeseni gostoval pri nas njihov zbor »Gallus«. Maši je prisostvovalo veliko število vernikov, ki so nas ob koncu nagradili z dolgim aplavzom. Prijetno vzdušje se je nadaljevalo v veroučni župnijski dvorani, kamor so nas povabili na »štamperle šnopca«. Po kosilu, v gostilni na trgu, smo naše gostovanje nadaljevali z izletom na Bled.

Tako je za nami pozitivna sezona, v

kateri nam je uspelo uresničiti skoraj vse zastavljene načrte. Že v prvem delu sezone, se pravi do novega leta, je zbor petkrat nastopil. Takoj v januarju pa smo začeli študij Bianciardijeve maše. Prvič smo novo delo izvajali na Veliko noč, potem pa še štirikrat. Negodovanje med pevci pa je ustvarila zmeda z gostovanji na Dunaj. Naši dogovori so potekali že od meseca septembra lani, ob koncu pa smo bili moralno in finančno prizadeti. Zato smo obsodili poseganje nepoklicanih in neinformiranih na organizacijsko področje.

F. Z.

Zakujuček šolskega leta na učiteljsku v Gorici

V ponedeljek 13. junija so vse višje srednje šole zaključile šolsko leto s skupno sv. mašo, ki jo je daroval prof. Cvetko Zbogar v semeniški kapeli. Mašo je obogatilo petje dekliškega zbora učiteljske in pevske skupine, ki je pela ob spremljavi kitar.

Sredi jutra pa je na učiteljsku sledila še kratka, a prisrčna slovesnost, s katero so se dijakinje in profesorski zbor poslovili od dolgoletnega veroučitelja prof. Cvetka Zbogarja. Prof. Zbogar ni bil na šoli samo veroučitelj, bil je vzgojitelj, prijatelj, oče, svetovalec, zato je bil tudi zelo priljubljen pri vseh dijakinjah. Pismo, ki ga je v slovo prebrala

Mikela Riggio, se takole zaključuje:

Po dolgoletnem službovanju na šoli se danes poslavljate od nas, toda nas ne zapuščate, kajti mi tega nečemo! Hočemo vas obdržati v trajnem spominu, imeti vas v mislih kot dobrega očeta, kamor se bomo lahko vedno zatekale v potrebi in pri katerem bomo naše tolažbo in pogum.

Iz srca hvala!

V ganljivem vzdušju se je prof. Zbogar zahvalil, ravnateljica mu je poklonila spominsko darilo, dijakinje pa so mu zapele »Pozdravno pesem« R. Gobca. Pri slovesnosti so bili prisotni še številni drugi profesorji, dijaki tehničnega zavoda »Gallilei« in nekateri starši. Praznik se je nadaljeval ob pokritih mizah z bogato zakusko, ki so jo pripravile dijakinje.

Profesorju Zbogarju smo vsi hvaležni, kar je napravil za slovensko učiteljsko in mu obenem želimo še veliko zdravja pri nadaljnjem pastoralnem delu. F. Z.

★

Če sem slab, Ti me napravi močnega; če sem žalosten, Ti me tolaži; če sem omadeževan, Ti me očisti. (Ivan Cankar)

Dorče Sarđoč nas je zapustil

Po zadnji vojni je Dorče Sarđoč živel tiho in odmaknjeno življenje. V javnosti ni nastopal, nikjer se ni kazal. V Gorici smo ga pa videli, kako je pešalil od doma v ul. Brigata Pavia v mesto, kjer se je v kaki kavarni srečaval s prijatelji, somišljeniki, z njimi debatiral, prebiral časopise. Vedno je pešalil in bil kljub svojim letom pokončen mož. Zdelo se je, da bo večno mladosten. Toda v soboto 18. junija zjutraj ga je prišla slabost. Prepeljali so ga v civilno bolnišnico, toda že po nekaj urah je odpotoval s te naše slovenske zemlje, ki jo je tako ljubil in zanjo tudi tako veliko pretrpel. Pogreb je bil v ponedeljek 20. junija iz Civilne bolnišnice na goriško pokopališče. Pogreba se je udeležilo zelo veliko njegovih prijateljev, znancev in drugih od vseh strani, s Tržaškega, Goriškega, iz Slovenije. Prišli so tudi njegovi italijanski znanci. Pogrebne molitve je opravil g. dekan Marijan Komjanc v kapeli mrtvašnice.

Pok. Dorče Sarđoč je bil zadnji iz vrst tistih, ki so se med prvo in drugo svetovno vojno z besedo in tudi z orožjem borili zoper fašistično nasilje nad primorskimi Slovenci. Bil je namreč med ustanovitelji organizacije TIGR in držal zveze tudi s teroristi tistega časa.

Po rodu je bil Kraševac, saj se je rodil v Slivnem septembra 1898; kmalu bi slavil 90. rojstni dan. Gimnazijo je študiral v Gorici in Trstu. Že v teh letih se je zapisal slovenstvu in od tega ni odstopil. Zato je prišel v navzkriž najprej z avstrijsko oblastjo, ki ga je leta 1917 mobilizirala in zaradi dezertstva ter propagande za majniško deklaracijo postavila dvakrat pred vojno sodišče.

Po prvi svetovni vojni je doštudiral za zobozdravnika. Toda pod Italijo je preživel več časa po zaporih ter internacijah kot pa pri svojem poklicu. Že leta 1919 so ga italijanske oblasti zaprle skupaj z bratom Lojzetom, ker se v gostilni peli slovenske pesmi. Pozneje so se zaporu ter internaciji nadaljevali: 1928 do 1932 na otoku Lipari, od 1940 do padca fašizma v Gradežu, Trstu ter na otoku S. Stefano. Zapletli so ga namreč v drugi tržaški proces in decembra 1941 obsodili na smrt. Toda v noči med 14. in 15. septembrom so ga s še tremi drugimi pomilostili na dosmrtno ječo. Tisti dan so v Lokvi na Krasi imeli zanj mašo zadušnico, ker niso še vedeli za pomilostitev.

Po 8. septembru 1943 je živel deloma v Rimu, deloma v Palermu ter Alžiru. Toda v prekomorske brigade se ni javil kot toliko drugih Primorcev. V maju 1945 se je peš vrnil iz Rima v Trst. Tu se je javil Francetu Bevku in mu dal pametne nasvete. Toda Bevk je odvrnil, da bo Trst tako in tako jugoslovanski. Od tega časa dalje se je Dorče Sarđoč zavl v molk in opravljal svoj zobozdravniški poklic,

kategerega je pustil leta 1970 in se preselil v Gorico.

V tem času se je oglasil le še po tržaškem radiu, kjer je imel razgovore o svojem življenju in delu in o Tigrovcih pod fašizmom. Ti razgovori so leta 1983 izšli kot knjiga pod naslovom Tigrova sled.

Pokojni Dorče Sarđoč je bil pokončna osebnost in ni poznal kompromisov. Bil je Slovenec do mozga. Ko je nekoč obiskal svojega brata Lojzeta, ki je bil kartuzijan blizu Sienne, mu je ta rekel: »Moraš govoriti italijansko.« Tedaj se je Dorče obrnil in odšel. Bil je tudi demokrat in velik Jugoslovan. Toda ko je videl, da nova Jugoslavija ni demokratična, kot je on upal, se je umaknil v molk.

Svojemu prepričanju je ostal zvest do smrti. Zato mu je gotovo bil usmiljen tudi Kristus, ki je dejal: »Vaše govorjenje bo di: "Da, da in ne, ne".«

Zahvala

Zveza slovenske katoliške prosvete se iskreno zahvaljuje staršem, ki so prispevali in sodelovali na zaključni prireditvi glasbenih šol.

OBVESTILA

Romanje na Sv. goro pripravlja goriška Marijina družba. Romanje bo na praznik sv. ap. Petra in Pavla 29. junija. Odhod s Travnika ob 8. uri, maša na Sv. gori ob 10. uri. Prevoz z avtobusom do Prevala, od Prevala do vrha s kombijem. Na Sv. gori bo tudi kosilo. Na voljo je še nekaj mest v avtobusu. Plača se v avtobusu. Javite se pri stolnem vikarju K. Humarju.

Skupina mladih glasbenikov v sodelovanju z deželnim sedežem RAI v Trstu je organizirala štiri orgelske koncerte. Prvi je bil v Rojanu v nedeljo 12. junija. Igral je Hubert Bergant. Drugi je bil na Vejni v nedeljo 19. junija. Tretji bo spet na Vejni v nedeljo 26. junija ob 20. uri (orgle in trobenta). Četrti bo v glavni cerkvi v Miljah v soboto 2. julija ob 20.30. Nastopita Stefan Bembi in Andrej Pegan.

Štiridnevni izlet po Umbriji od 22. do 25. avgusta. Spored je zelo pester: ogledali si bomo mozaike v Ravenni, Laverno v Pirenejskih hribih, Assisi, kjer bomo prenočevali vse tri dneve v Hotelu Lucia, Perugia, Spello in Spoleto. Zadnji dan pa Gubbio, Fabriano in znamenite jame Grotte di Frasassi, ki so ene najlepših v Evropi. Vse skupaj za 250.000 lir. Naše skupnosti se lahko pridružijo tudi osebe iz drugih krajev. Javijo pa naj se čimprej. Telefon: 040-226117.

Tržaško-goriško romanje v Krko (Avstrija) v soboto 25. junija odpade zaradi premajhnega števila vpisanih. — Prosimo za razumevanje.

SKPD MIRKO FILEJ - GORICA

s sodelovanjem deželnega sedeža RAI v Trstu, župnije sv. Ignacija in odbora za restavracijo oltarne freske

vabijo na

ORGELSKI KONCERT

ki ga bo imel PAUL J. SIFLER

v soboto 25. junija 1988 ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

Na programu so skladatelji: Bach, Scarlatti, Reger, Premrl, Peeters, Sowerby, Messiaen in Sifler.

Razstava o novih liturgičnih prostorih

Izrazen prostor (Spazio eloquente) je naslov razstave, ki jo bodo v petek 24. t. m. odprli v Gradežu v Kongresni palači. Razstavo je pripravila goriška nadškofija ob pomoči gradeške občine in Turistične ustanove.

Na razstavi bodo prikazane nove cerkve v Treh Benečijah, ki so nastale po zadnjem koncilu. Ta je namreč nakazal nove smernice za sakralne prestore: oltar proti ljudstvu, poseben kraj za Najsvetejše, poudarek krstnemu kamnu ter odstranitev pregrade (obhajilne mize) med presbiterijem in ljudstvom. Sakralni prostor naj bo povezan, da tudi ljudstvo lahko sodeluje pri liturgiji. Pri tem mora imeti primerno mesto tudi ambon, od koder se bere in oznanja božja beseda.

Vse te nove liturgične potrebe naj dobi primerno arhitektonsko rešitev pri novih cerkvah. Teh je bilo zgrajenih v škofijah Treh Benečij kar precej (156); v goriški nadškofiji osem. Kako so reševali zastavljene liturgične potrebe v novih cerkvenih zgradbah, bo pokazala s svojimi načrti, fotografijami, risbami, grafikoni.

DAROVI

Za Katol. glas: Vladimir Šturm, Gorica 68.000; N. N., Rupa 50.000 lir.

Za Kat. dom: M. K. 100.000; N. N. 100.000; M. R. 50.000 lir.

Za Sv. goro: družina Kete 50.000 lir.

Za cesto na Sv. goro: Vera Stih namesto cvetja na grob Jožefe Šturm 50.000 in v spomin na sina Slavka 50.000 lir.

Za popravila v sovedenjski cerkvi: teta Milka namesto cvetja na grob Serafina Petejan 100.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: Maffi-Scala 10.000; druž. Di Lenardo v spomin na Silvana 60.000; Zora Hrovatin v spomin na Slavka Sosiča 20.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Ferlugih: Sabina Zidar 50.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Renato Siega ob krstu hčerke Sandre 50.000; N. N. 50.000 lir.

Ob peti obletnici smrti moža in očeta Ivana Vatta: žena Ema, hčerki Rožica in Rosana za svetoivansko Vincencijevo konferenco 100.000; za svetoivanski Marijin dom v Trstu 100.000 in za cerkveni pevski zbor istotam 200.000 lir.

Za svetoivanski Marijin dom v Trstu: Marija Martinčič 6.000; A. B. 20.000; A. Kosmina 50.000; G. N. 35.000; ob prvi obletnici smrti dragega Jurija Zupančiča mama in teta 50.000; sestrična Gracija Gerdol 50.000; v spomin Marije Jelerčič Prezzi mož Pino, Uč in Rosana 30.000; v spomin na Karla Pahorja Livija Kocijančič in Albina Lozej 30.000 lir.

Za obnovo Kraljevih fresk na Katinari: v spomin na Kristino Lavrenčič Učo Fadni 100.000; Erminio Susič 30.000; v spomin na Lauro Čok družini Gombač Kuret 30.000; Just Lavrenčič 12.000; v spomin na Grozdano N. N. 100.000; N. N. za cerkev na Katinari 50.000; Ester Manzin 50.000; v spomin na Grozdano prijateljice 150.000 lir.

Za slov. misijonarje: N. N., Rupa 100.000 lir.

Za lačne po svetu: A. S., Trst 100.000; N. N., Vrh 50.000 lir.

Za misijone: Manija Malnig 100.000; Marta Zupan namesto cvetja na grob Marije Mermolja 50.000 lir.

Spored od 26. junija do 2. julija 1988

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.00 »Mali pevci«. Glasbeno srečanje osnovnošolskih otrok. 11.00 »In mirno taval bi moja Pepka«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Veliki svet malih domovin. 14.10 »Mladi za mir«. Posnetek prireditve, ki je bila 13. junija letos v Kulturnem domu v Gorici. 15.10 Z nedeljami v olimpijske igre. 16.00 Sport in glasba. 16.50 Josip Tavčar: »Red mora biti«. Farsa v dveh delih.

Ponedeljek: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 10.10 Koncert v repen-tabski cerkvi: skladbe P. Merkuja. 12.00 Naše ljube navade in razvade. 13.20 Slovenske ljudske pesmi. 14.30 Glasbene diagonale. 16.00 S poti po Afriki. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 Od trte do vina.

Torek: 8.10 Tržaška pisma Vuka Karadžića. 9.00 Zdravilne rastline in sadni sokovi. 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 12.00 Dogodivščine jugoslovanskega režiserja v vročem povojnem Trstu. 14.10 Glas harmonike. 14.30 Otroški kotichek: »Dogodivščine mravljinka Ferdinanda - 1. del. 15.00 Jezik mladih. 16.00 Potujmo! 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 Ne morem jih pozabiti.

Sreda: 8.10 Problemi sodobne družbe. 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 12.00 Sestanek ob 12. 12.40 V prostem času. 13.20 Dekliški zbor Vesna iz Sv. Križa pri Trstu v cerkvi sv. Martina v Dolini. 14.10 Kresničke. 16.00 V objemu gora. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 Slovensko slovstvo v filmu.

Četrtek: 8.10 Iz tišine glas. 9.00 Prehrana in zdravje. 10.10 Orglar Andrej Pegan, violinista Jagoda Kjuder in Marko Bi-težnik. 12.00 Magnetizem ženske poezije. 12.40 Ko zvezde zableščijo. 14.30 Otroški kotichek: »Dogodivščine mravljinka Ferdinanda - 2. del. 16.00 Zapiski s poti. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 Četrtekova srečanja.

Petek: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 10.10 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani. Simfonični orkester RTV Ljubljana. 12.00 V filmskem svetu. 13.20 Moški zbor Fran Venturini od Domja. 14.10 Časovna kovačnica. 16.00 Odhajanja. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.00 Prehrana in zdravje. 10.10 Koncert iz studia. 12.00 Na počitnice! 14.30 Od literarnega prvenca do operne arije. 16.00 Filmi na TV zaslonih. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Teden Johannea Brahmsa. 18.00 »In mirno taval bi moja Pepka«.

Šport

13. turnir »Peter Spacapan« se je začel v ponedeljek 20. junija. Ekipa Asfir se je uvrstila v finalni del: premagala je Sočo z 2:0 (—4, —3) in Naš prapor-Val tudi z 2:0 (—13, —4). Val je zmagal proti Soči z 2:0 (—4, —7).

V sredo bodo igrali Olympia, Acli Ronchi in Gasilci, v četrtek pa Pav, Torriana in Ločnik. V petek bodo nastopile ženske ekipe: Azzurra, Libertas Krmin in Olympia. Zaključna srečanja bodo v soboto.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 18 % IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

Jožefe Matelič vd. Šturm

se toplo zahvaljujemo msgr. Francu Močniku in g. Zbogarju za opravljene pogrebne obrede, članom moškega pevskega zbora »M. Filej« in pevovodju Zdravku Klanjščeku, gđč. Kristini Mazora ter vsem prijateljem, ki so z nami sočustvovali in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Gorica, 23. junija 1988

Sin Vladimir, hčerka Ana z možem
Joštom Zabkarjem, vnuka Borut in Dunja